

PROGRAMUL OPERAȚIONAL CAPITAL UMAN

RAPORT ANUAL DE IMPLEMENTARE 2020

Rezumatul pentru cetățeni

Contextul general

Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020 (POCU) a fost aprobat de Comisia Europeană (CE) în data de 26.02.2015, ultima modificare având loc în decembrie 2020.

Suma alocată pentru program este de 4,36 mld. euro din Fondul Social European (FSE), din care POCU finanțează intervenții în cadrul a 7 axe prioritare. Detalii despre program regăsiți la adresa: <http://www.fonduri-ue.ro/pocu-2014>.

POCU stabilește prioritățile de investiții, obiectivele și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând investițiile realizate prin FSE în perioada 2007-2013 și contribuind la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat 2014-2020, acela de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și alte state membre ale UE.

Strategia POCU urmărește integrarea nevoilor de dezvoltare a resurselor umane în ansamblul programelor și politicilor publice ale României, ca stat membru al UE și are în vedere valorizarea capitalului uman, ca resursă pentru o dezvoltare sustenabilă în viitor.

Cu intervenții integrate planificate în domeniul ocupării forței de muncă, al incluziunii sociale și educației, POCU funcționează ca un mijloc de stimulare a creșterii economice și a coeziunii și susține atingerea obiectivelor stabilite în cadrul altor provocări de dezvoltare - competitivitate, infrastructură, administrare și guvernare - contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor asumate de România în contextul Strategiei Europa 2020.

Implementarea programului până la 31 decembrie 2020

Acest document conține informații sinteză referitoare la progresul înregistrat în implementarea Programului Operațional Capital Uman 2014-2020 până la 31 decembrie 2020. Structura documentului oferă informațiile respectând parcursul implementării unui program operațional și cronologia evenimentelor, astfel:

Lansarea apelurilor de proiecte în 2020

În anul 2020 a fost lansat un număr de 31 de apeluri de proiecte, în valoare totală de 1,07 mld. €, din care 23 de apeluri închise în 2020 în valoare de 984,70 mil. €.

Situația lansărilor este următoarea:

- AP1 - Inițiativa locuri de muncă pentru tineri: 2 apeluri lansate, în valoare de 75 mil. €
- AP 2 - Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETs: 4 apeluri lansate în valoare de 75 mil.€
- AP 3 - Locuri de muncă pentru toți: 6 apeluri lansate, în valoare de 139,75 mil. €;

- AP 4 - Incluziunea socială și combaterea sărăciei: 13 apeluri lansate, în valoare de 636,13 mil. €;
- AP 5 - Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității: 2 apeluri lansate, în valoare de 45 mil. €
- AP 6 - Educație și competențe: 4 apeluri lansate, în valoare de 95 mil. €.

În anul 2020 a fost depus un număr de 1414 cereri de finanțare, în valoare de 3,21 mld.€. Dintre acestea, 7 cereri de finanțare în valoare de 547,59 mil. €, sunt non-competitive.

Contractarea proiectelor până la 31 decembrie 2020

La nivelul Axelor Prioritare 1-6 au fost contractate **1599** proiecte, cu o valoare eligibilă de cca **4,51 mld €**.

Un clasament din perspectiva **valorii totale eligibile contractate pe Axele Prioritare 1-6** până la data de 31.12.2019 arată astfel:

- AP 4 - **449** contracte în valoare de **2,22 mld. €**;
- AP 3 - **449** contracte în valoare de **1,33 mld. €**;
- AP 6 - **583** contracte în valoare de **668,53 mil. €**;
- AP 2 - **8** contracte în valoare de **156,31 mil. €**,
- AP 1 - **7** contracte în valoare de **42,67 mil. €**.
- AP 5 - **103** contracte în valoare de **41,58 mil. €**;

La nivelul **AP 7** au fost semnate **194** contracte în valoare totală de **195,44 mil €**.

Mecanism de implementare ITI

Până la data de 31 decembrie 2020 au fost lansate 11 apeluri și au fost contractate 21 proiecte (3 apeluri AP 3, OS 3.1 -3.6 și OS 3.12 și 10 apeluri AP 4, OS 4.2, 8 apeluri AP 6, OS.6.14) în valoare de 20,16 mil €. Dintre cele 11 apeluri lansate, 4 vizează strict zona ITI, iar restul conțin o componentă ITI.

Rambursări și plăți efectuate până la 31 decembrie 2020

Până la data de 31 decembrie 2020 au fost efectuate plăți în valoare totală de cca **2,24 mld. €**, după cum urmează:

- AP 1: 5,67 mil. €;
- AP 2: 19,90 mil.€;
- AP 3: 798,87 mil. €;
- AP 4: 1,11 mld. €;
- AP 5: 7,99 mil. €;
- AP 6: 227,40 mil. €;
- AP 7: 64,15 mil. €.

Indicatori raportați în 2020

Deși anul 2020 a constituit o provocare semnificativă în ceea ce privește progresul implementării proiectelor POCU în contextul crizei generate de COVID, datorită efortului depus atât de către beneficiari, cât și de către AM, OI și CE pentru identificarea de soluții alternative, au fost înregistrate progrese consistente pe anumite domenii, în special în ceea ce privește sănătatea și incluziunea socială.

Se constată un un progres consistent în cadrul indicatorului de realizare *4S214 -Număr tratamente acordate pentru tratarea HIV*, cu o valoare de 500.296, *4S226-Persoane care beneficiază de formare/schimb de bune practici/stimulent de risc etc. din sectorul medical/sectorul asistenței sociale/sectorul socio-medical/sectorul educațional*, cu o

valoare de 9267 sau 45160 - Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială din comunitățile marginalizate care beneficiază de servicii integrate, cu o valoare de 18.022.

Rezultate foarte bune comparative cu anii anteriori se remarcă și în cadrul indicatorilor de realizare din domeniul educației, cum ar fi *45223-Elevi care beneficiază de sprijin pentru participarea la programe de educație*, cu o valoare de 38.451 și *4594-Personal didactic/personal de sprijin care beneficiază de programe de formare/schimb de bune practici*, cu o valoare de 22.993.

Efectele pozitive ale proiectelor s-au transpus și în valorile indicatorilor de rezultat, în special în domeniile incluziune socială și educație: *45202-Persoane care și-au îmbunătățit nivelul de calificare/certificate urmare a sprijinului primit* cu o valoare de 8.588 și *4586-Personal didactic/personal de sprijin care și-a îmbunătățit nivelul de competente/certificate*, cu o valoare de 25.995.

Pe lângă aceste rezultate justificate de nevoile generate pe piață urmare a pandemiei, au fost înregistrate evoluții pozitive chiar și în cazul unor indicatori de rezultat din domenii afectate de pandemie (*456-Persoane care, la încetarea calității de participant, dobândesc o calificare-AP 3- 11.400*).

Evaluarea POCU

În anul 2020 au fost realizate următoarele evaluări POCU:

- **Primul raport de evaluare a intervențiilor POCU 2014-2020 în domeniul educației**, cu următoarele concluzii:
  - **Educația timpurie:** Efectele vizibile se limitează la: conștientizarea de către părinți a importanței participării copiilor la educația timpurie și, ca urmare, înscrierea copiilor din comunitățile dezavantajate în sistemul de educație, schimbări de comportament la părinți în relația cu copilul. Pentru copii, efectele se referă în principal la dezvoltarea unor abilități cognitive, de comunicare, motorii, facilitarea trecerii spre grădiniță, respectiv spre școală.
  - **Învățământul primar și gimnazial:** Rezultatele analizei contrafactice a impactului intervenției „Școala pentru toți”, confirmă producerea unui impact net: în cazul grupului finanțat creșterea ratei de abandon a fost mai redusă (0,17% față de 0,83%), iar scăderea riscului de abandon a fost cu 4,39 procente mai mare în cazul școlilor sprijinite. Evaluarea confirmă efecte pozitive ale formării cadrelor didactice privind competențele acumulate și aplicarea lor în procesul educațional. Intervențiile de tip *A doua șansă* au avut ca principal efect creșterea accesului la educație la toate nivelurile, însă efectul asupra creșterii angajabilității este perceput ca fiind limitat. Există indicii privind efecte pozitive asupra reducerii abandonului școlar, îndeosebi la clasa a IXa.
  - **Învățământ terțiar:** Principalele efecte pozitive la nivelul sistemului de învățământ terțiar: înființarea de facto a colegiilor universitare și dezvoltarea primelor programe de studii de nivel terțiar non-universitar, dezvoltarea pregătirii practice a studenților în unele domenii de studii, dezvoltarea accelerată a digitalizării conținuturilor educaționale și a competențelor digitale ale personalului universitar din unele domenii de studii.
- **Primul raport de evaluare a intervențiilor POCU în domeniul ocupării forței de muncă**, cu următoarele concluzii:
  - **Creșterea ocupării NEETS**

Proiectele POCU contribuie în mică măsură la formarea NEETs, asigurând formarea a doar 2,42% dintre aceștia și contribuind cu doar 1% la rata de participare la educație și formare profesională a tinerilor. La nivelul ocupării nu se poate observa un efect

în grupul țintă general al proiectelor, având în vedere că neparticipanți la program similari (tineri șomeri activi de aceeași vârstă) au găsit loc de muncă în proporție similară cu tinerii activi. Se observă o atenție sporită acordată tinerilor romi, acest aspect generând efecte pozitive în ceea ce privește dobândirea de competențe și în ceea ce privește angajarea lor.

- **Creșterea gradului de ocupare a grupurilor țintă, alții decât NEETs**
Efectul asupra obținerii unui loc de muncă la 6 luni de la finalizarea intervenției nu a fost semnificativ statistic, totuși, efectele nete sunt pozitive și valide din punct de vedere statistic la nivelul unor subgrupuri precum SLD și a romilor.
Intervențiile au condus la creșterea cu aproximativ 12% a șanselor șomerilor de lungă durată participanți la intervenții de a fi ocupați la 6 luni după intervenție și la creșterea cu aproximativ 16% a șanselor persoanelor de etnie romă participante la intervenții de a fi ocupate la 6 luni după intervenție.
- Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană. Intervențiile au contribuit pozitiv la înființarea de noi afaceri, 48,4% dintre respondenți au declarat că nu ar fi demarat o afacere pe cont propriu dacă nu ar fi beneficiat de sprijin.

Au fost derulate evaluări retrospective ale intervențiilor POSDRU în domeniile asistenței tehnice și incluziunii sociale (raport în curs de aprobare).

Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”

Înainte de criza medicală, progresul în ceea ce privește reducerea șomajului în rândul tinerilor a fost remarcabil, dar provocările rămân ridicate pentru anumite categorii. Astfel, femeile, persoanele cu un nivel scăzut de educație și tinerii din mediul rural au cea mai mare probabilitate să se afle în categoria NEET.

Decalajul de gen este pronunțat, ponderea NEET în rândul femeilor fiind mai mare decât în rândul bărbaților: 22,1%, față de 11,8% (grupa 15-24 ani).

Decalajul de gen pentru NEET este mai mare pe măsură ce vârsta crește, deoarece mai multe femei decât bărbați rămân în afara pieței muncii și nici nu își continuă educația după anii obligatorii de școlarizare, inclusiv din cauza responsabilităților familiale sau de îngrijire.

Persoanele cu nivel scăzut de studii (ISCED 1-2) sunt mai susceptibile de a se încadra în categoria NEET (20,6%), comparativ cu cele cu studii terțiare (8,6%). Nivelul competențelor digitale ale tinerilor NEET este, de asemenea, foarte scăzut.

Totodată, ponderea NEET este mai mare în zonele rurale și urbane mici, situându-se la 13% și respectiv 10,9%, comparativ cu 5,5% în zonele urbane mai mari.

Se estimează, de asemenea, că aproape doi din trei tineri romi sunt NEET, pe fondul nivelului mult mai scăzut al educației și ocupării în rândul acestui grup țintă, la nivel general.

În ceea ce privește statutul pe piața muncii, majoritatea persoanelor din categoria NEET (15-29 de ani) sunt inactive (12,3%) și nu erau interesate să își găsească un loc de muncă (10,8%), fiind încadrați în categoria lucrătorilor descurajați, a lucrătorilor temporari sau a șomerilor pe termen lung.

O altă problemă în ceea ce privește NEETS constă în faptul că cei mai mulți dintre ei sunt încă greu de mobilizat pentru a fi înregistrați la serviciul public de ocupare (ANOFM) și a obține statutul de „șomer”.

Deși ponderea tinerilor NEETs care declară că doresc să lucreze este mai ridicată (10,8% în România, comparativ cu 4,9% în UE-28), această situație poate să mascheze însă munca informală, răspândită în rândul tinerilor, interesul mai crescut pentru continuarea

educației, intenția plecării în străinătate sau alte situații în care tinerii sunt, de fapt, împiedicați de contextul familial sau social în a-și găsi și păstra un loc de muncă formal.

De altfel, aproximativ 69% dintre tinerii NEET sunt inactivi, iar o parte mare din ce în ce mai mare a acestora părăsește țara. Pentru cei rămași, efectele inactivității sunt semnificative și pe termen lung, confruntându-se cu riscuri mai mari de sărăcie și excluziune socială, în special în absența unui sprijin adecvat.

Doar 11.6% dintre tinerii NEET se estimează că sunt cuprinși în programele ANOFM (înregistrați ca șomeri), majoritatea acestora (64,2%) așteptând peste termenul de patru luni pentru a primi o ofertă acceptabilă de muncă, educație sau instruire.

Efectele COVID asupra NEETs

Potrivit Organizației Internaționale a Muncii, criza medicală Covid ar putea duce la apariția unei „generații lockdown”, deoarece sunt afectate puternic perspectivele tinerilor de a-și găsi un loc de muncă. Analizele arată că pandemia are un impact „devastator și disproporționat” asupra ocupării forței de muncă în rândul tinerilor, întrucât a condus la pierderea locurilor de muncă și a pus obstacole majore în calea celor care doresc să intre pe piața muncii sau să își schimbe locul de muncă. Mai mult decât atât, pandemia a perturbat fundamental educația și formarea tinerilor, ceea ce ar putea avea efecte puternice și de durată pentru maturizarea și integrarea lor pe piața muncii.

Deși datele nu arată fluctuații mari în ceea ce privește rata șomajului în rândul tinerilor, comparativ cu anii anteriori, este de așteptat ca în perioada următoare numărul tinerilor NEET să crească, pe fondul părăsirii sistemului de educație, a dificultăților în găsirea unui loc de muncă. Pierderea locurilor de muncă informale ar putea, de asemenea, să intensifice situația de vulnerabilitate a tinerilor NEET. Pe de altă parte, dacă ritmul migrației externe se menține similar anilor anteriori crizei, este posibil ca această creștere să fie resimțită în într-o măsură mai mică în România.

Femeile au fost afectate mult mai puternic și rămân mai puțin optimiste cu privire la viitorul lor decât bărbații - acest decalaj s-a extins pe măsura prelungirii măsurilor de distanțare. Femeile tinere au mai multe șanse să-și piardă locul de muncă în timpul pandemiei, fiind de așteptat ca multe dintre acestea să nu aibă un contract de muncă permanent. De asemenea, responsabilitățile de îngrijire au crescut în timpul pandemiei pentru femei, iar riscurile privind ieșirea permanentă de pe piața muncii sunt mai mari decât în cazul bărbaților.

Pentru a crește absorbția fondurilor ILMT au fost operate o serie de modificări la nivelul programului și în ceea ce privește designul intervențiilor, după cum urmează:

- Creșterea bazinului de selectare a grupului țintă prin creșterea intervalului de vârstă de la 16-24 la 16-29 de ani pentru încadrarea tinerilor în categoria tinerilor NEETs;
- Reducerea țintei indicatorilor de rezultat care vizează rata de angajare a tinerilor NEETs, la 35% din ținta indicatorului de realizare, față de 50% cât fusese în primele apeluri;
- Reducerea procentului minim de tineri NEETs cu nivelurile de ocupabilitate C și D, respectiv ”greu ocupabil” și ”foarte greu ocupabil” la 30% din totalul grupului țintă la nivel de proiect;
- Introducerea antreprenoriatului ca măsură de stimulare a ocupării tinerilor NEETs ușor ocupabili și acordarea de sprijin financiar sub formă de ajutor de minimis pentru demararea unor afaceri proprii;
- Flexibilizarea sprijinului pentru participarea la programele de formare profesională a grupului țintă;

- Utilizarea mecanismului de costuri simplificate (SCO) pentru rambursarea cheltuielilor necesare procesului de formare (diferențiate pe niveluri de calificare 2, 3 și 4) și pentru rambursarea cheltuielilor indirecte;
- Modificarea PO în mai 2020, prin transferarea intervențiilor de tip A doua șansă pentru tinerii NEETs și a indicatorilor corespunzători de la AP 6, către AP 1, creând astfel premisele unei abordări integrate care ar putea răspunde mai bine nevoilor tinerilor NEETs.

Monitorizarea programului operațional în cadrul Comitetului de Monitorizare

Din cauza situației generate de COVID, în anul 2020 nu au putut fi organizate reuniuni ale CM POCU, dar activitatea acestuia a continuat în mediul online, membrii CM fiind informați semestrial cu privire la stadiul implementării POCU. Au fost derulate 3 proceduri de consultare scrisă, în vederea aprobării modificării POCU, versiunile 9 și 10 și a Raportului Anual de Implementare 2019.